

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 15 November 1819.

Kongl. Theatrarne Repertoire för October månad.

Stora Theatern.

Oct.

3. Slottet Montenero. Svarta Skogen (Ballett).
6. Kuluff. Maskraden (Ballett).
10. Leheman. Ett Grekiskt Divertissement af Dans.
13. Armide.
17. Armide.
20. Leheman. Den nya Narcisse, (Ballett).
23. Falsa Vännen. Califen i Bagdad. Nya Narcisse.
27. Misstroende och List. Johan af Paris. Ett Grekiskt Divertissement af Dans.
29. Oedipe i Athén.
31. Roméo och Juliette.

Mindre Theatern.

Oct.

1. Spelsjukan. Farliga Grannskapet.
4. Narrade Abbéen. Kronfogdarne. En Komik Ballett.
7. Figaros Bröllop. La Famille des Innocens (Ballett).
8. Czar Peter (första gången.) En fjerdedels timas tystnad.
11. Czar Peter. Småstads-Fruntimren.
14. Häftige Friaren. Tillfället gör tjuften.

15. Czar Peter. Två Ord.
18. Svartsjuka Hustrun. Småstads-Fruntimren.
19. Czar Peter. Vårdshuset, eller det lyckliga äfventyret.
21. Brodertvisten. Förmente Prinsen.
25. Landtprästen i Wakefield. Förtrolade Rosen (Ballett).
26. Czar Peter. Förklädningen (första gången.)
28. Försonade Fadren. Lilla Matrosen.

Dramatik.

Ehuru Repertoiren för sistledne månad ej saknar på sin förteckning sådane piécer, hvilkas namn tillförne ej nämndes utan en viss vördnad, hafva dock Theatrarne under förra månaden varit mindre besökte, än vi sedan längre tid påminna oss. Skulle väl orsaken vara liknöjdhet för den sinnets förädling, som de sköna konsterna förmå åstadkomma? eller är det missnöjet att se det plastiska goda icke så framställt, som fordna minnen önska det, och att hvad härvid saknas ej ersättes genom Dramatiska producter, hvars inre halt kan gifva styrka åt den satsen, att Skådespelen äro gagnelige både i moraliskt och politiskt hänseende? Vi våga ej afgöra det. Men vi tro, att en upplyst Direction icke föraktar att lyssna åt tidens tecken, och om de röja behöfvat, för den konstälskande

Publiken, af en mera kraftig själstöda, bör den framräckas, innan begäret förgår. Hamlets införande på vår Scène bevisade fullkomligt, att det icke äro de små-qvicka, kalla hvardagslifvets målningar, som nu mera tillfredsställa; man vill skåda in i djupet af mensklige hjertat, se dess hemligaste aningar uppenbarade, äga en rymd öppen för känslan, der fantasiens målningar ej hopträngas inom ramar af vissa mått; med ett ord, konstsinnet synes, för att åter lifvas, vilja öfvergå från det qvicka plastiska till det Romantiskt känslofulla. — Hvila en skatt att njuta af, erbjuder oss icke den tyska Skådeplatsens goda alster. Så länge vi ännu skola hemta denna själens föda från andra folkslag, må vi göra det med ett urval, som bäst öfverensstämmer med vår egen Litteraturs vaknade förmåga och den tendens den allt mera utvecklar. Förgäfves må man förbera att Schillers, Göthes och Lessings Skådespel böra äga en personal på hvilken större fordringar kunna göras än på vår. Konstnären, om han skall komma att förtjena detta namn, bör tilltros förmåga, för att kunna sluteligen vinna den. Roler af en djupare, ädlare omfattning, lyfter Skådespelaren, öppnar för honom vägen till konstsinnets högre utveckling, lär honom att älska och högaktat sin konst, och inse att ett studium deraf är tacksamt och belönande.

De Piecer som, med förändrad personal, blifvit gifne, äro i synnerhet Oedip och Johan af Paris. Oedip är Sacchinis mästestycke. Compositionen är i en behaglig fattlig styl; den öfverraskar icke genom genlerts eldgnistror, men den lifvar och underhåller genom en behaglig och jemn värma. — Herr Kinmansson hade som Oedip en stor förebild. Jemförelse kan ej äga rum, och den strängare kritiken bör således tystna. Herr Kinmanssons bemödanden böra likväl gifvas rättvisa, en känsla som den närvarande Publiken icke vägrade honom, hvil-

ken, med den reminiscence hon äger af denna role, kanhända icke tillrodde honom att så uppfatta den, som han verkligen gjorde. — Under 2:ne Representationer var huset nästan tomt.

Att Johan af Paris icke förmådde tilldraga sig åskådare, hafva vi svarare att förklara. Musiken till denna Operette, som kom på franska Theatern (enligt hvad Recensenten vill minnas) omkring år 1810, är af Boieldieu, en af nulevande franska Compositeurer, hvars stycken mäst fortplantats på utländska Theatrarne. Detta stycke förtfar att bibehålla sin rang på franska Repertoiren. Nästan allmänt i Tyskland är det en favoritpiece. Endast i München, liksom här, har den med köld blifvit mottagen. — Fru Sevelin hade öfvertagit Rollen af Prinsessan af Navarra, som vid de 2:ne första representationerne, under vinterterminen, utfördes af M:lle Vasselius. Ålskare af den goda Sängen höra alltid med valbehag Fru Sevelins utbildade Sångmethod; men må hon förlåta oss den anmärkning, att hon i denna Piecen icke var den ämma, som ådrog sig vårt ödelade bifall i några Italienska arier, hvilka dels förut varit sjungne af Fru Sessi, dels af Fru Sevelin sjungos under Herr Sibonis härvaro. I den stora arian, vid hennes inträde på Theatern, var hon fortfarande för låg. Vi veta att den franska sängen, äfven af de bättre franska Compositeurer, har egenheter, som ej egna sig för bröstroster, vande vid den rena Italienska Sängen; men den erfarne Sångerskan böjer sig efter olika former, likväl utan att frångå den genre som utgör hennes företräde. — Musiken är underhållande vacker, och har denna friskhet, som ger nya bilder, och aflägsnar reminiscenser af hvad man öfverallt tycker sig hafva hört. Finalen af första akten och den utmärkt vackra Romanzen, är väl i synnerhet hvad som mäst förtjena låf.

Förklädnigen, Komedi i två Akter, upplöfdes för andra gången på Kongl. mindre Theatern den 2 November, efter någon mellantid från första Representationen, och Recensenten önskar, af aktning för den goda smaken, att mellantiderna för hvarje Representation måtte blifva så långt utsträckt som möjligt. Om den bildade deien af Theater-Publiken förlorar, vid sådane styckens uppförande, så vinner Galleriet; ty här är en *Piece à-la Kotzebue* af första sorten. Också röjdes detsamma lifliga bifall då Fru Deland, som masque af en gammal trängig qvinna, med den mest vanställda figur, under utbrotten af en genom märg och ben trängande organ, lemnade Scenen. — Se här ämnet.

En klädesfabrikant, som är ruinerad, och icke mera har credit hos sin ullhandlarska, Fru Qvast i Knittelsberg, tänker likväl att gifva sig med henne. Han rådslår med sin dotter, hvarvid ett äldre project förekommer, nämligen giftermål emellan henne och Lorents, en son af Fru Qvast. Att härvid mycket ordas om credit, penningbrist, och huru man bör dölja sin ställning genom yttre pragt och vällefnad, förstås; äfven som att qvickheter och ordspel strömma i öfverflöd. Leonora har likväl en hemlig älskare, en son af Fru Willneck, den omnämnde elåka frun! Denne son ömtalas väl som en mauvais sujet, om hvilken släkten icke har underrättelser; men långt derifrån; han har endast utan lif lemnat sitt hem, best till England, blifvit upptagen af en Engelsman, som på en resa dött, och hvars qvarlätenskap han åtkommit, hvarest han blifvit Acteur; men Theater-Directeuren rymmer och lemnar sin Garderobe till delning åt de obetalte Skådespelarne. Med denna skatt kommer Herr Frans, under förklädnad af en forman, till sin Cousin, Klädes-Fabrikantens dotter och döljes af henne i dess Cabinet. Hvilka ypperliga materialier för alla möjliga Theater-Scener innehålla

icke denna Garderobe? Också uppträder Herr Frans, ömsom som Charlatan, som Hussar-Lieutenant, och som enögd Polis-Commissarie. Fru Qvasts son ankommer till sin kära cousine, i följd af ett af Frans, i hennes namn skrifvit bref. Han är klädd i forntysk drägt, en costume som ger anledning till nya qvickheter. Klädesfabrikanten Herr Curley, har emedlertid fått veta att Fru Qvast ämnar, förklädd, besöka honom, för att utröna huru hans oekonomiska omständigheter stå tillsammans med den föreslagné föreningen. Curley tar den unga forntysken för den gamla Fru Qvast, och tycker sig i hans fogliga sätt att vara, möta föga svårigheter med giftermålet. Frans, som Hussar-Lieutenant, anställer många upptåg med Lorens, och bland annat öfvertygar honom att han druckit Kungens skål, och således är soldat. Förgäfves förebar denne att krutröken skämmer bort hans hy, att de blanka sablarné försvaga hans ögon, att det endast är skraddaren, som gjort honom till den tappre forntysken — intet häraf hjälper. Han söker en undanflygt i Curleys misstag, och försäkrar att han är fruntimmer. Nu tvingas han att anlägga Fruntimmerskläder. Annu en ny förklädnad. Den sannskyldige fru Qvast ankommer, som Krigs-Commissarie, och har uppdrag af en stor Lefverans. Curley, som anser sig säker om giftermålet, döljer nu icke mera sina omständigheter och begär förskott eller uppskof med lefveransen intill dess hans omständigheter äro rangerade genom giftermålet. Ögonen öppnas på Fru Qvast, hon ser snaran hvori hon kunnat falla och är glad att rädda så väl sin egen förmögenhet, som den tillväxt hon vill gifva den samma genom en Remisse af 30,000 Rd, ifrån en bror i Bengalen, ämnad till dennes son, men hvilken hon är sinnad behålla, efter samma son är den förrymda släkten. För att rådgöra med sig sjelf, bör man naturligtvis tala så högt, att

det höres i nästa rum. Frans, som är ägaren till Remissen, och har sitt tillhåll i cousinens närliggande cabinet, får nu höra allt. Straxt är han Police-Commisarie och uppträder i det samma Fru Qvast, efter att hafva blifvit igenkänd af sin Svägerska Fru Willneck, i harnen vill lemna Curleys hus. Han tilltalar henne som en misstänkt person. Hon nödsakas documentera sig. Brevet från Bengalen är bland bevisen. Det är i Frans' händer, jemte vexeln. Han aflägger nu sin förklädnad och med 30,000 Rdrs Capital, att upphjelpa Curleys fabriek, är han en förträffelig man för Leonora.

Fru Qvast är utom sig; men hennes son, den unga forntysken, är glad att hafva undsluppit giftermålsförslaget, samt alla värnings-försök, och vill nu dricka ett glas, som skall smaka som pukor och trumpeter, en favorit-liknelse den han ofta anbringar. Fru Willneck, med sitt vanställda ansigte, hotar i glädje att af tacksamhet infinna sig hos sin man i Bengalen.

Med den frugtbarhet som tillhörde Kotzebues penna, var det icke underligt om icke alla hans stycken ägde samma halt, som några af hans äldre, men det är oförläteligt, att för begäret att producera, eller af andra afsigter, åsidosätta det anspråk tidehvarvet äger på bildning och smak. Skådespelen, om de skola uppfylla sin bestämmelse, och icke verka motsatsen af hvad dem äligga, böra förädla hjertat och förståndet i det de framhålla spegeln af menskliga lifvets laster och dårskaper. De böra upphöja och icke nedsänka. Den goda Comedien, var väl alltid det svåra problemet att lösa — det attiska saltet ej det lätta att finna; men att så nedsjunka i alldagliga

plattheter, är att rent af borttvätta den fernissa som lifvet så väl behöfver för att icke lita allt damm och smuts fastna därvid. Hvad man kallar skämt eller Comik är en blott vändning, ett intet om man så behagar, men som bör senteras i sitt rätta förstånd. En afvikelse från den sanna punkten och skämtet är fadessa och platthet. En ordlek, som skulle hafva behagat ett sällskap, är ej den samma framställd åt en Publik; emedan den är isolerad och skiljd från de förhållanden som gjorde den behaglig.

Hvad actionen beträffar, så kan vid ett stycke af denna beskaffenhet ej mycket derom sägas. Herr Hjortsberg, som utförde Frans role, hade tillfälle att under vissa förklädnader framkalla det vanlige bifall, hvilket honom så rättvist tillkommer. Herr Sevelin var förträffligen costumerad som forntysk. Han äger ett stort värde öfver sin mimik, och med de framsteg han dageligen gör i Dramatiska konsten, har man all anledning att af denna unga Skådespelare vänta något utmärkt. Herr Luarent, som Curley, hade en role af hvilken föga kunde göras. Recensenten tror likväl att han borde afvänja sig från vissa alltid återkommande gester, som icke säga eller betyda något. Han bör derjemte söka att höja och sänka ljudet af sitt tal, i förhållande till den känsla han har att uttrycka, och akta sig från en Monotoni, som gör talet till utanlexa. Om Fru Deland hafva vi förut yttrat. Fru Svanberg, som den förklädde Ullhandlarskan, hade en obetydlig och icke fördelaktig role. För den urskillning hvarmed Demoisselle Strömstedt uppfattar Charakteren af sina roler, lemnade denna af Leonora ett ringa fält.

Prenumeration på 24 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 1 Rdr Bco, uti Herrar Uppers & Comp., Deléens & Comp., Östergrens och Brunzelii Boklädar.

N:o 14 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.